

Rapport 2016:4

ptu politikernas
trygghetsundersökning

Politikernas trygghets- undersökning 2015

Teknisk rapport

brå

Politikernas trygghetsundersökning 2015

Teknisk rapport

Rapport 2016:4

Brå – centrum för kunskap om brott och åtgärder mot brott

Myndigheten Brå verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, till i första hand regeringen och myndigheter inom rättsväsendet.

ISSN 1100-6676
URN:NBN:SE:BRA-639

© Brottsförebyggande rådet 2016
Författare: Sanna Wallin, Carl Command
Omslag: Tove Hennix
Produktion: Ordförrådet AB

Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm
Telefon 08-527 58 400, fax 08-411 90 75, e-post info@bra.se, www.bra.se

Denna rapport kan laddas ner från Brås webbplats www.bra.se

Innehåll

Förord.....	5
Inledning.....	6
Undersökningens utformning.....	8
Population	8
Begränsningar	9
Frågeinnehåll	9
Kvalitetssäkring	14
Undersökningens genomförande	15
Missiv	15
Webbenkät.....	15
Påminnelser.....	16
Postenkät	16
Svarsmetod	16
Undersökningsenheter.....	17
Resultatens tillförlitlighet	20
Täckningsfel.....	20
Externt bortfall	20
Internt bortfall	22
Mätfel	23
Bearbetning.....	25
Tolkningsutrymme	25
Jämförbarhet	27
Tillgänglighet och sekretess.....	31
Referenser	32
Bilagor	34

Förord

Brottsförebyggande rådet (Brå) fick år 2011 i uppdrag av regeringen att genomföra en återkommande undersökning om hot och våld mot förtroendevalda i Sverige. Den fick namnet Politikernas trygghetsundersökning (PTU) och genomfördes första gången år 2012. Andra gången genomfördes undersökningen under 2013 då utsattheten under 2012 undersöktes. Utsattheten under valåret 2014 undersöktes under våren 2015, och resultaten presenterades i en huvudrapport i december 2015.

Huvudrapporten kompletteras nu med denna rapport, som redogör för de tekniska aspekterna av Politikernas trygghetsundersökning, såsom frågeområdena, undersökningens genomförande, möjliga felkällor och resultatens tillförlitlighet. Målgrupp för denna kompletterande rapport är läsare med specialintresse för metodologiska frågor.

Vi vill rikta ett stort tack till alla ledamöter som deltagit i PTU genom att svara på frågorna i undersökningen och därmed har gjort studien möjlig.

Stockholm i januari 2016

Erik Wennerström
Generaldirektör

Anna Sellin
Enhetschef

Inledning

Politikernas trygghetsundersökning (PTU) är en kartläggning av förtroendevaldas utsatthet för trakasserier, hot och våld och har genomförts tre gånger. Förutom att ta reda på utsatthetens omfattning och struktur är syftet med undersökningen att undersöka behovet av insatser som kan förhindra eller begränsa utsattheten, fånga upp de händelser som inträffar och förbättra omhändertagandet av de utsatta.

Undersökningen genomfördes första gången våren 2012, och mätte utsattheten under 2011. Resultaten från kartläggningen publicerades i rapporten *Politikernas trygghetsundersökning 2012. Förtroendevaldas utsatthet och oro för hot, våld och trakasserier* (Brå 2012). Under våren 2013 genomfördes den andra kartläggningen som mätte förtroendevaldas utsatthet för trakasserier, hot och våld under 2012. Resultaten publicerades i *Politikernas trygghetsundersökning 2013. Utsatthet och oro för trakasserier, hot och våld* (Brå 2014). Utsattheten under 2014, som var ett valår, undersöktes under våren 2015 och resulterade i rapporten *Politikernas trygghetsundersökning 2015. Förtroendevaldas utsatthet under valåret 2014* som publicerades i december 2015 (Brå 2015b). Den tekniska beskrivningen av undersökningen 2015 presenteras i denna rapport.

PTU 2015

Population: samtliga ordinarie fullmäktige- och riksdagsledamöter som fanns registrerade i Valmyndighetens register ”Nuvarande ledamöter” 1/12 2014.

Frågeområden: utsatthet och oro för trakasserier, hot och våld under 2014 i egenskap av förtroendevald, konsekvenser, rapportering samt säkerhetsrutiner.

Periodicitet: Den första undersökningen genomfördes 2012; nästkommande genomfördes 2013. Därefter genomfördes undersökningen år 2015 för att fånga upp utsattheten under valåret 2014.

Populationsbas: Valmyndighetens register över nuvarande ledamöter.

Populationsstorlek: cirka 14 000 ledamöter.

Datainsamlingsmetod: webbenkät kompletterad med postenkät.

Datainsamlingsperiod: januari–maj 2015.

Svarsfrekvens: 63 %

Undersökningens utformning

Population

I Sverige finns omkring 43 000 förtroendevalda på lokal nivå (kommuner), regional nivå (landsting och regioner¹) samt nationell nivå (riksdagen) (SCB 2012). Det finns ingen förteckning eller något register över samtliga dessa förtroendevalda. I och med att Politikernas trygghetsundersökning är en återkommande undersökning är det särskilt viktigt att urvalsramen är tillförlitlig, stabil och tillgänglig. Valmyndigheten har ett löpande uppdaterat register över samtliga förtroendevalda som är ledamöter i kommun-, landstings- eller regionfullmäktige och i riksdagen. Sammanlagt rör det sig om cirka 13 800 förtroendevalda som finns i registret ”Nuvarande ledamöter”. Detta register används som urvalsram i undersökningen.

PTU 2015 baseras på uppgifter om de ledamöter som var registrerade i Valmyndighetens register den 1 december 2014. Registret baseras på de uppdrag som finns inom fullmäktige i kommun, landsting, region och riksdag. En ledamot som har förtroendeuppdrag i mer än en politisk församling kan därför förekomma flera gånger i registret. Varje ledamot ska dock bara förekomma en gång i undersökningens register, varför dubletter rensades ut. Inte heller ledamöter i regeringen² och ledamöter boende utomlands inkluderas i undersökningen. Totalt uppgick rampopulationen till 13 836 ordinarie ledamöter i kommun-, landstings- och regionfullmäktige samt i riksdagen. Antalet exkluderade ledamöter framgår av Tabell 1. För att få fram aktuella adressuppgifter genomfördes en identifikationskontroll av kvarvarande ledamöter mot befolkningsdata i registret över totalbefolkningen (RTB). Vid identifika-

¹ Regioner är landsting med ett utökat regionalt utvecklingsansvar. I denna rapport utgör regionerna inte en egen redovisningsenhet utan redovisas ihop med landstingen.

² Ledamöter i regeringen är inte förtroendevalda, partierna som bildar regering utser själva sina företrädare.

tionskontrollen samt under datainsamlingen föll sammanlagt 21 personer bort från målpopulationen. Den så kallade övertäckningen bestod av fyra avlidna och sju personer som meddelat att de inte innehar politiska förtroendeuppdrag. Den slutliga undersökningspopulationen uppgick därmed till 13 836 ledamöter.

Tabell 1. Population PTU 2015.

	Antal
Antal ledamöter med förtroendeuppdrag i registret "Nuvarande ledamöter"	15 023
<i>Exkluderade</i>	
avgångna ledamöter	259
ledamöter boende i utlandet	1
ledamöter som tillträtt 2012-07-01 eller senare	..
ledamöter med uppdrag i flera politiska församlingar	878
ledamöter med uppdrag i regeringen	28
Övertäckning	21
Kvarvarande ledamöter	13 836

Begränsningar

Politikernas trygghetsundersökning är en så kallad totalundersökning, vilket innebär att man tillfrågar hela den population som ska studeras. Att undersökningens population endast omfattar ledamöter i fullmäktigeförsamlingar och i riksdagen innebär dock att den främst fångar upp utsatthet hos den grupp förtroendevalda som har ett tydligt politiskt uppdrag av lite större omfattning, och inte nödvändigtvis reflekterar utsatthet bland den stora gruppen förtroendevalda med mindre omfattande uppdrag.

De förtroendevalda som inte ingår i PTU (två tredjedelar av alla politiskt förtroendevalda i Sverige) utgörs alltså av de förtroendevalda som *inte* är ordinarie ledamöter i fullmäktige eller riksdag.

Frågeinnehåll

I detta avsnitt beskrivs undersökningens frågeinnehåll.³ Frågeformuläret är indelat i följande sex frågeområden:

- a) bakgrundsförhållanden
- b) utsatthet
- c) uppföljningsfrågor om utsatthet
- d) fördjupning utsatthet
- e) oro, konsekvenser och andras utsatthet
- f) information och säkerhetsrutiner.

³ Frågorna finns i bilaga 2 (tabell över det interna bortfallet).

a) *Bakgrundsförhållanden*

För att kunna jämföra utsatthet i olika grupper behövs information om de förtroendevaldas bakgrund (t.ex. kön, ålder och partitillhörighet). Informationen används så att bakvägsidentifiering inte är möjlig, och av undersökningsresultaten kan inte utläsas vad en enskild individ har svarat.

Följande bakgrundsvariabler har inhämtats från Valmyndighetens register:

- namn
- kön
- ålder
- adress
- politisk församling (valtyp)
- partitillhörighet
- valområde
- tillträdesdatum
- avgångsdatum.

Vissa bakgrundsförhållanden framgår inte av Valmyndighetens register och efterfrågades därför i enkäten:

- svensk eller utländsk bakgrund⁴
- boendeförhållanden.

Dessutom efterfrågas bakgrundsförhållanden såsom

- om ledamoten, i egenskap av politiskt förtroendevald, varit omskriven eller omtalad i medier under föregående år
- om ledamoten, i egenskap av politiskt förtroendevald, är känd hos allmänheten
- om ledamoten, i egenskap av politiskt förtroendevald, själv varit aktiv i sociala medier eller på internet under föregående år.

Samma avsnitt i enkäten innehåller frågor om de politiska förtroendeuppdragens omfattning och karaktär, såsom

- hur lång period personen innehaft politiska förtroendeuppdrag sammanlagt
- omfattningen av personens politiska förtroendeuppdrag under föregående år
- en specifikation av de politiska förtroendeuppdrag som personen innehaft under föregående år.

b) *Utsatthet*

De brott (även försök till samt grovt) som ligger till grund för de typer av utsatthet som efterfrågas i undersökningen är *misshandel, olaga förföljelse, olaga hot, kränkande fotografering, ofredande,*

⁴ Brå använder dessa begrepp i enlighet med SCB:s definitioner: Personer med *utländsk bakgrund* definieras som personer som är utrikes födda, eller inrikes födda med två utrikes födda föräldrar. Personer med svensk bakgrund definieras som personer som är födda i Sverige med minst en inrikes född förälder (SCB 2002).

skadegörelse (samt åverkan), stöld, förtal, brott mot medborgerlig frihet, falsk tillvitelse och mordbrand. Att avgöra om en händelse utgör ett brott kan vara svårt, även för juridiskt insatta. Huruvida händelsen är ett brott eller inte är dessutom knappast avgörande för om och hur det påverkar den utsatte. Därför tillfrågas de förtroendevalda om utsatthet för en rad olika händelser (se nedan) i stället för utsatthet för brott.

I PTU används ordet ”förövare” genomgående som benämning på den person som utsatt den förtroendevalde för en händelse. Varför ”förövare” används och inte ”gärningsperson” beror på att det inte alltid handlar om brott och att det är den förtroendevaldes uppfattning om den person som utsatt henne eller honom som avgör ordvalet.

Utsattheten har delats in i två kategorier: *våld, skadegörelse och stöld* samt *hot och trakasserier*. Den förstnämnda kategorin utgörs av händelser som är mer tydligt brottsliga och ingripande mot den utsatte. Den andra kategorin, hot och trakasserier, utgörs i stället av händelser där det är svårare att avgöra om de är brottsliga och som generellt kräver mindre insats av förövaren. För att undvika att fånga upp händelser som inte bör ingå i undersökningen uppmanas respondenten (den svarande) att endast redovisa situationer som upplevts som hotfulla. Skulle ingen av de efterfrågade händelserna stämma in på det den förtroendevalde eventuellt har utsatts för, uppmanas denne att ange det alternativ som bäst beskriver situationen.

Screeningfrågorna är konstruerade på olika sätt i webbenkäten och i postenkäten. I webbenkäten inleds det frågeområde som rör utsatthet med ett antal screeningfrågor som tar reda på om respondenten varit utsatt för olika händelser i sin egenskap av förtroendevald *någon gång*. I postenkäten tillfrågas respondenterna av utrymmesskäl endast om de utsatts för de efterfrågade händelserna under 2014 (ja/nej).

Efterfrågade händelser

Våld, skadegörelse och stöld

- Slag, spark eller liknande
- Knuff eller liknande
- Våld med vapen
- Anlagd brand/sprängning
- Klotter
- Stöld
- Annan form av skadegörelse
- Annan form av våld.

Hot och trakasserier

- Hotfullt uttalande öga mot öga
- Hotfullt telefonsamtal
- Hotfullt sms/mms
- Hotfullt brev/vykort

- Hotfull e-post
- Hot/påhopp via sociala medier
- Kapat internetkonto (eller skapat falskt i ditt namn)
- Uthängd på internet
- Uthängd på affisch/pamflett
- Önskad vara beställd i ditt namn
- Hotfull ”gåva”
- Blivit olovligen fotograferad/inspelad
- Obehagligt besök, förföljelse eller kartläggning
- Falska anmälningar
- Annan hotfull händelse.

Det händer att förtroendevalda utsätts för försök att påverka deras beslutsfattande genom otillbörliga erbjudanden i form av ”gåvor” eller ”löften”. I enkäten frågas om man fått sådana erbjudanden under föregående år och i så fall hur många. Korruptionsförsök kan handla om att få ett opassande erbjudande eller om så kallad vänskapskorruption då någon i den förtroendevaldes närhet försökt utnyttja deras relation för att få någon form av fördel. Även syftet med erbjudandet efterfrågas. Dock inkluderas inte korruptionsförsök i måttet på utsatthet.

c) Uppföljningsfrågor om utsatthet

I webbenkäten får de som svarat att de någon gång utsatts för någon av de efterfrågade händelserna uppföljningsfrågan ”Skedde någon eller några av dessa händelser under föregående år (2014)?”. Respondenten får då kryssa för den eller de händelser som ägde rum under 2014 och därefter kryssa för den händelse som skedde senast under 2014. Totalt antal händelser som den förtroendevalde utsattes för sammantaget under föregående år efterfrågas också.

I postenkäten får respondenterna svara ”Ja” eller ”Nej” på om de utsattes för var och en av de efterfrågade händelserna. Om respondenten svarar ”Ja” ska han eller hon besvara frågan om hur många händelser det rörde sig om under 2014. Därefter kryssas den händelse som skedde senast under 2014.

De politiker som uppger att de under 2014 utsattes för någon eller några incidenter fick också följdfrågor om den *senaste* händelsen inom respektive frågeområde. Det är svaren på dessa följdfrågor som ligger till grund för resultatet om bland annat förövare, motiv och polisanmälan. Att det är den senaste händelsen som efterfrågas beror på att den ligger närmast i minnet, men också för att fånga upp olika typer av händelser och inte enbart de mest allvarliga. Det finns inte utrymme för att redogöra för flera händelser, då antalet frågor i enkäten måste begränsas. En stor del av följdfrågorna ingår inte i postenkäten, som av utrymmesskäl

är mindre omfattande. De flesta följdfrågorna är desamma för de olika frågeområdena; de frågor som skiljer sig åt (totalt tre frågor) relaterar till tillvägagångssättet vid den specifika händelsen.

I enkäten finns uppföljningsfrågor om

- händelsen (när, var, sammanhang, förekomst av vapen, upplevd allvarlighetsgrad)
- uppfattning om förövaren/-na (vem, eventuell grupp tillhörighet, motiv)
- korruptionsförsök (av vem och syfte).

Det är lättare för den förtroendevalde att beskriva den aktuella händelsen än att uttala sig om förövaren, särskilt när denne är okänd. Bland svarsalternativen till samtliga dessa uppföljningsfrågor finns därför alternativet ”Vet ej”.

Frågor om rapportering ställs om den senaste händelsen:

- om händelsen polisanmälts (om *inte*, varför)
- om händelsen rapporterats till någon annan (exempelvis säkerhetsansvarig eller ordförande i fullmäktige).

d) Fördjupning utsatthet

Avsnittet innehåller frågor som handlar om utsattheten generellt och som inte kan kopplas till enskilda brottshändelser. Dessa frågor ställs till de förtroendevalda som utsatts någon gång under 2014 och handlar om ansökan om kontaktförbud, säkerhetsåtgärder (om några vidtagits, vilka) och i vilken utsträckning utsattheten har påverkat privatlivet.

e) Oro, konsekvenser och andras utsatthet

I undersökningen ingår även frågor om oro för att utsättas. Frågorna gäller dels om de förtroendevalda är oroliga för att själva utsättas, dels om de känner oro för att anhöriga ska utsättas. För att också mäta en mer allmän känsla av otrygghet, ingår frågan om de själva upplever att antalet brott mot förtroendevalda ökat, minskat eller varit oförändrat under de senaste tre åren.

PTU undersöker om utsattheten och oron fått konsekvenser dels för de förtroendevalda själva, men främst för förtroendeuppdraget. Innehållet i frågeavsnittet gäller

- ändrade rutiner eller beteenden
- om man har bytt eller lämnat ett eller samtliga förtroendeuppdrag eller övervägt att göra det
- om man har tvekat inför ett beslut eller en åtgärd, alternativt fattat ett annat beslut eller vidtagit en annan åtgärd än vad som ursprungligen var tänkt
- om man undvikit att engagera sig eller uttala sig i en specifik fråga.

f) Information och säkerhetsrutiner

I PTU efterfrågas också

- kännedom om säkerhetsansvarig och handlingsplan inom det parti eller den politiska församling där den förtroendevalde är verksam.

Valår

År 2014 var ett så kallat ”supervalår” då det skedde val till Europaparlamentet liksom till kommun-, landstings- och regionfullmäktige samt riksdag. I samband med val ökar exponeringen av förtroendevalda och därmed deras risk för att utsättas. Det är händelser som sannolikt påverkar utsattheten bland förtroendevalda, och därför behövs ytterligare frågor i enkäten som tar hänsyn till att det var valår 2014.

I de två avsnitt i enkäten som handlar om den senaste händelsen av hot och trakasserier respektive våld, skadegörelse och stöld lades följande frågor om valår in (med svarsalternativen inom parentes):

- ”När under föregående år (2014) skedde den senaste händelsen?” (januari /februari /mars /april /maj /juni /juli /augusti /september /oktober/ november /december /kommer inte ihåg),
- ”Bedömer du att händelsen skedde i huvudsak med anledning av någon valrörelse eller valkampanj?” (Ja /Nej).
- De respondenter som svarade ”Ja” fick följdfrågan ”Vilken eller vilka då?” där respondenten får markera vilken eller vilka typer av omröstningar eller val det handlade om (folkomröstning i kommun, landsting eller region/val till kommunfullmäktige/val till landstings- eller regionfullmäktige/val till riksdag/val till Europaparlamentet).

Ytterligare frågor som behandlar valår lades i avsnittet ”Din totala utsatthet under 2014 i egenskap av förtroendevald”:

- ”Upplever du att din egen utsatthet i egenskap av förtroendevald var värre (fler eller allvarligare händelser) under någon månad under föregående år (2014)?” (Ja /Nej).
- De respondenter som svarade ”Ja” fick följdfrågan ”Vilken månad var det?” (januari /februari /mars /april /maj /juni /juli /augusti /september /oktober /november /december /kommer inte ihåg).

Kvalitetssäkring

En kvalitetsgranskning har gjorts i fyra steg. Först genomfördes en intern (av medarbetare på Brå) och extern granskning (av SCB) av enkäterna. Därefter granskades data och analys internt. Slutligen har rapporten genomgått både intern och extern vetenskaplig granskning före publicering.

Undersökningens genomförande

Datainsamlingen för PTU 2015 genomfördes av SCB på uppdrag av Brå under perioden januari till maj 2015, genom i första hand en webbenkät och i andra hand en postenkät. Nedan beskrivs undersökningens genomförande mer detaljerat.

Missiv

Samtliga förtroendevalda i undersökningspopulationen fick till sin folkbokförda hemadress ett brev med en inbjudan till undersökningen (Bilaga 1).

Brevet innehöll information om undersökningen samt användarnamn och lösenord för att de förtroendevalda skulle kunna logga in och besvara enkäten på SCB:s webbplats. Brevet innehöll även information om att uppgifter inhämtats från Valmyndigheten och förklarade att de uppgifter som de förtroendevalda själva lämnar är sekretesskyddade.⁵ Brevet innehöll även en hänvisning till Brås webbplats, där ytterligare information om undersökningen fanns tillgänglig.

Webbenkät

På webbenkätens första sida fanns kortfattad information om undersökningen och instruktioner om hur enkäten skulle besvaras. Själva enkät delen inleddes med bakgrundsfrågor och frågor om förtroendeuppdraget. Därpå följde screeningfrågor om utsatthet och därefter eventuella uppföljningsfrågor om den senaste händelsen inom varje typ av brotts händelse som respondenten varit utsatt för (se det tidigare avsnittet Frågeinnehåll, för en närmare beskrivning av frågorna). Webbenkäten innehöll mellan 21 och 89 frågor, beroende på om och hur utsatt den förtroendevalde varit under 2014.

⁵ Uppgifterna skyddas av sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, OSL).

Screeningfrågorna i webbenkäten var konstruerade med så kallade hårda kontroller, som innebar att den förtroendevalde var tvungen att besvara en fråga för att kunna gå vidare till nästa fråga i enkäten. Detta för att få ett så lågt internt bortfall som möjligt på screeningen (se det senare avsnittet Internt bortfall). Övriga frågor hade mjuka kontroller vilket innebar att om frågan inte besvarades kom en varningsruta upp om att frågan var obesvarad. Dessutom listades samtliga obesvarade frågor när hela enkäten gått igenom och innan den skickades in.

Det gick att besvara enkäten via såväl vanlig dator som surfplatta eller mobiltelefon, liksom med olika webbläsare. Respondenten kunde när som helst pausa eller helt avbryta ifyllandet av enkäten.

Påminnelser

Cirka tre veckor in i datainsamlingen skickades en första påminnelse ut i form av ett säkerhetskort med inloggningsuppgifter. Efter ytterligare två veckor skickades en andra påminnelse ut på samma sätt.

Som en tredje påminnelse skickades en postenkät ut två veckor senare. Två veckor efter postenkäten skickades en sista påminnelse ut i form av ett säkerhetskort.

Postenkät

Postenkäten var en förkortad version av webbenkäten och skickades ut som en tredje påminnelse. Postenkäten, som var i pappersform, innehöll totalt 47 frågor, fördelade på 13 sidor. På grund av det begränsade utrymmet innehöll postenkäten endast undersökningens mest centrala frågor. Den saknade samtidigt webbenkätens inbyggda logiska kontroller för att förhindra internt bortfall. Postenkäterna registrerades genom skanning.

Svarsmetod

Syftet med att använda två metoder för datainsamling är att minska det externa bortfallet i och med att postenkäten kan fånga upp en del av dem som inte kan eller inte vill besvara enkäten på webben. Av de 8 646 som deltog i PTU 2015 svarade 7 101 på webbenkäten (82 procent) och 1 541 på postenkäten (18 procent). I föregående undersökning, PTU 2013, var andelen svarande via postenkät 28 procent. Totalt sett skickades det då ut fyra påminnelser, och postenkäten skickades ut som en andra påminnelse. Postenkäten i PTU 2015 skickades ut som en tredje påminnelse, vilket kan förklara den högre andelen svarande via webbenkät i PTU 2015 jämfört med PTU 2013.

Undersökningsenheter

Utsatthet: variabelkonstruktion

I resultatredovisningen har svaren på vissa frågor ibland slagits samman. Ett exempel på detta är redovisningen av *utsatthet*, som är en sammanslagning av alla händelser som efterfrågas i enkäten: *våld, skadegörelse och stöld* samt *hot och trakasserier*. Att vara utsatt innebär därmed att den förtroendevalde har utsatts för minst en av de efterfrågade händelserna, medan att inte vara utsatt innebär att den förtroendevalde inte utsatts för någon av de efterfrågade händelserna.

De respondenter som inte svarat på om de har utsatts för en eller flera av dessa händelser kan räknas som bortfall i följande fall:

- När respondenten inte svarat på om han eller hon utsatts för någon av händelserna.
- När respondenten besvarat endast några av frågorna med ett nekande svar (dvs. att han eller hon inte utsatts), eftersom det då inte är säkert att personen inte heller utsatts för de brotts-händelser där svar saknas.

I de fall där respondenten har angett att han eller hon blivit utsatt för minst en händelse, går det däremot att fastställa att personen har blivit utsatt, även om inte svar finns för alla händelser.

Totalt saknades uppgifter om utsatthet för 53 förtroendevalda (0,6 procent).

Andel förtroendevalda som utsattes totalt

Vid redovisningen av andel utsatta förtroendevalda totalt räknas varje förtroendevald alltid endast en gång under undersökningsperioden (aktuellt kalenderår), oavsett hur många gånger under året som den förtroendevalde utsattes för trakasserier, hot eller våld.

Andel förtroendevalda som utsatts för vissa händelser

Vid redovisningen av hur vanligt det är att förtroendevalda utsätts för vissa typer av händelser kan en och samma förtroendevald räknas flera gånger, om han eller hon utsattes för flera olika typer av händelser.

Upprepad utsatthet

För frågeområdet om utsatthet redovisas, förutom antal och andel utsatta förtroendevalda, även antalet händelser totalt och fördelningen av dessa händelser. En förtroendevald kan ha utsatts vid flera tillfällen under undersökningsperioden. Samtliga händelser som en och samma förtroendevald redogjort för räknas.

Referensperiod

Referensperioden, den tidsperiod som frågorna avser, ska vara klart avgränsad och anpassas efter det som efterfrågas. Den ska också anpassas efter respondentens förmåga att minnas. Erfarenheter visar att ju längre referensperioden är, desto lägre är kvalitén på respondenternas uppgifter. Tolv månader som referensperiod är vanligt.

Nedan finns en sammanfattande beskrivning av, och förklaring till, de delvis olika referensperioder som valts för de olika frågeområdena i enkäten:

Bakgrundsförhållanden och det politiska förtroendeuppdraget

Detta avsnitt innehåller frågor med två olika referensperioder. För vissa frågor, exempelvis hur många förtroendeuppdrag den förtroendevalde innehade föregående år, utgörs referensperioden av föregående kalenderår (2014). För andra frågor, exempelvis hur länge den förtroendevalde sammanlagt innehaft förtroendeuppdrag, löper referensperioden ända fram till tidpunkten för enkäten.

Utsatthet

I detta avsnitt är referensperioden föregående kalenderår (2014), huvudsakligen för att ha en klart avgränsad referensperiod som ligger nära i tiden. Det är annars vanligt att den här typen av undersökningar efterfrågar utsatthet under de senaste tolv månaderna (räknat från undersökningstillfället).

Fördjupning utsatthet

Referensperioden i detta avsnitt är föregående kalenderår (2014).

Oro, konsekvenser och andras utsatthet

Referensperioden i detta avsnitt är föregående kalenderår (2014).

Information och säkerhetsrutiner

I detta avsnitt löper referensperioden ända fram till tidpunkten för enkäten.

Redovisningsgrupper

Redovisningsgrupperna används i beskrivande, inte förklarande, syfte. De redovisningsgrupper som används i undersökningen är kön, ålder, svensk eller utländsk bakgrund, län, polisregioner, kommungrupper samt politisk församling och partitillhörighet. Polismyndigheten är indelad i sju regioner som baseras på tidigare samverkansområden inom polisen. Kommungrupper baseras på Sveriges Kommuner och Landstings indelning från 2011 (SKL 2011). Partitillhörighet består av de partier som finns representerade i riksdagen. Resterande partier benämns som "Övriga par-

tier”. När det gäller typ av politisk församling (valtyp) redovisas landsting och region tillsammans.

Redovisning av resultat

I huvudrapporten redovisas resultaten i text, figurer och tabeller. Alla tabeller och figurer summerar inte till 100 procent, i en del fall på grund av avrundning, i andra fall är tabellen eller figuren en sammanställning av flera frågor. Andelar under 5 procent redovisas med en decimal medan andelar på 5 procent och över redovisas utan decimal.

Resultatens tillförlitlighet

Frågeundersökningar har i allmänhet en del begränsningar, både vad gäller resultatens tillförlitlighet och vilka tolkningar som är möjliga att göra utifrån det insamlade materialet.

Möjliga felkällor i PTU består av täckningsfel, bortfallsfel, mätfel och bearbetningsfel (dessa beskrivs mer nedan). Det finns ingen risk för urvalsfel då PTU inte är en urvalsundersökning, utan en totalundersökning av samtliga ordinarie ledamöter i riksdagen och i fullmäktigeförsamlingarna.

Täckningsfel

Det finns två typer av täckningsfel: så kallad undertäckning, när personer som borde ingå i en undersökning fallit bort, och så kallad övertäckning, när personer som inte borde ingå ändå gör det.

I PTU 2015 identifierades ett antal personer i urvalet som övertäckning. Det rörde sig om en person som hade avlidit efter det att registeruttaget gjordes (1/12 2014) och innan datainsamlingen startade (januari 2015). Under datainsamlingen, januari till maj, identifierades 21 personer som övertäckning; tre hade avlidit, och 17 personer uppgav att de inte tillhörde målpopulationen.

Externt bortfall

Generellt har frågeundersökningar nästan alltid ett visst bortfall på grund av personer som inte vill eller inte kan delta (externt bortfall).

Externt bortfall är problematiskt om det finns skäl att tro att det är en viss typ av personer i den undersökta populationen som väljer att inte svara, eftersom resultaten då blir missvisande. Ju fler som deltar i undersökningen, desto mer stämmer resultaten överens med verkligheten.

Det externa bortfallet för PTU 2015 uppgår till 37 procent av populationen (Tabell 2). Det ger en svarsfrekvens på 63 procent.

Andra stora surveyundersökningar har svarsfrekvenser på liknande nivå, i vissa fall lägre.⁶

Tabell 2. Externt bortfall PTU 2015.

	Antal	Andel
Population PTU 2015	13 836	100 %
Bortfall	5 190	37 %
<i>därav</i>		
ej avhörda	5 099	98 %
postreturer	38	1 %
avböjt (aktivt) att medverka	31	1 %
förhindrar medverkan	2	<1 %
insänd blank	19	<1 %
ej anträffad	1	<1 %
Svarande	8 646	63 %
<i>därav</i>		
webbenkät	7 101	82 %
postenkät	1 541	18 %

En bidragande orsak till att svarsfrekvensen inte är högre i PTU kan vara att förtroendevalda utgör en attraktiv målgrupp för dem som vill informera om verksamheter, marknadsföra tjänster eller produkter och undersöka attityder, vilket innebär att denna redan upptagna grupp därigenom blir än mer upptagen och svårtillgänglig. Dessutom skedde datainsamlingen tidigt i en ny mandatperiod, vilket troligtvis är en intensiv tid för många förtroendevalda.

Ytterligare en faktor som kan ha påverkat svarsfrekvensen i PTU negativt är att inbjudan inte kunde skickas ut via e-post, eftersom alla förtroendevalda inte har en e-postadress, och det dessutom saknas ett register över dem som har det. Om inbjudan hade skickats via e-post hade de förtroendevalda kunnat komma till webbenkäten via en direktlänk, i stället för att, som nu, själva behöva skriva av undersökningens webbadress och sedan logga in med det användarnamn och lösenord som angivits i inbjudan i pappersform.

I Tabell 3 på nästa sida redovisas det externa bortfallet i olika grupper.

I PTU 2015 har kvinnor svarat i något lägre utsträckning än män. Svarsandelen ökar med stigande ålder; de yngsta har svarat i lägst utsträckning, medan de äldsta har svarat i högst utsträckning. Fullmäktigeledamöter i kommuner, landsting och regioner har svarat i större utsträckning än riksdagsledamöter. Svarsfrekvensen varierar också mellan partierna; förtroendevalda från Sverigedemokraterna har svarat i lägst utsträckning och förtroendevalda från Centerpartiet i högst utsträckning.

⁶ Jämför till exempel Brå: NTU 2015 (63 procent), SCB: ULF/SILC 2013 (57 procent), Folkhälsomyndigheten: Hälsa på lika villkor 2015 (49 procent).

Tabell 3. Svarefrekvens och antal svarande för olika redovisningsgrupper i PTU 2015.

Redovisningsgrupp		Svarefrekvens	Antal svarande
Kön	Kvinnor	61 %	3 709
	Män	64 %	4 937
Ålder	39 år och yngre	47 %	1 418
	40–49 år	56 %	1 696
	50–59 år	65 %	2 150
	60 och äldre	76 %	3 382
Politisk församling	Kommunfullmäktige	62 %	7 937
	Landstingsfullmäktige	66 %	607
	Riksdag	54 %	102
Parti-tillhörighet	Centerpartiet	67 %	990
	Folkpartiet	65 %	513
	Kristdemokraterna	61 %	355
	Miljöpartiet	64 %	527
	Moderaterna	63 %	1 653
	Socialdemokraterna	64 %	3 069
	Sverigedemokraterna	50 %	665
	Vänsterpartiet	62 %	518
	Övriga partier	63 %	356
Totalt		63 %	8 646

Internt bortfall

En annan typ av bortfall är så kallat internt bortfall, dvs. att vissa *frågor inte besvaras* (över huvud taget eller felaktigt), till exempel på grund av att frågan är känslig, att den är svår att förstå eller att respondenten helt enkelt förbisett den.

För PTU 2015 var det interna bortfallet minimalt i webbenkäten, eftersom den innehåller en del så kallade logiska kontroller, så att det krävs svar för att gå vidare till nästa fråga, och respondenten påminns om att besvara obesvarade frågor. Det lilla interna bortfall som ändå återfinns i webbenkäten beror på tekniska tillkortakommanden eller att det är en så kallad fritextfråga, som inte styrs av samma logiska kontroller. För en stor del av frågorna i webbenkäten ligger bortfallet under 1 procent. Av 85 frågor i webbenkäten var det interna bortfallet ≥ 5 procent på två av frågorna. Båda dessa frågor är matrisfrågor.

I postenkäten tillkommer ett internt bortfall för de frågor som respondenten fyllt i felaktigt (till exempel att två svarsalternativ markerats då endast ett efterfrågas) eller att frågan inte fyllts i alls, medvetet eller omedvetet. Detta interna bortfall kan dock bara påverka undersökningens tillförlitlighet marginellt, eftersom andelen svarande via postenkät uppgår till endast 18 procent, medan andelen som svarat via webbenkät är i klar majoritet (82 procent).

Av postenkätens 85 frågor var det interna bortfallet ≥ 5 procent på 10 frågor. Samtliga av dessa är uppföljningsfrågor om utsatthet. I Bilaga 2 finns en tabell där det interna bortfallet anges för var och en av de frågor som ingår postenkäten.

I ett fåtal fall (tre) har ett mycket litet antal svar lämnats, det vill säga det interna bortfallet var mycket stort. Dessa respondenter exkluderades från undersökningen.

Mätfel

Det finns en risk för såväl över- som underrapportering av antalet händelser av trakasserier, hot och våld. Mest påverkas resultatens tillförlitlighet av de tillfrågades förmåga och vilja att lämna sanna svar:

- Det kan vara svårt att minnas exakt när en händelse ägde rum, och därmed att avgöra om den inträffade under den efterfrågade referensperioden.⁷ Händelser som egentligen inte borde vara med i undersökningen kan därmed komma att rapporteras.
- Respondenterna kan välja att lämna tillrättalagda svar, som de antar är de önskvärda, exempelvis att en händelse polisanmäls fast så egentligen inte är fallet.

Att brotts handlinger över- eller underrapporteras kan också bero på svårigheten att bedöma om händelsen har att göra med den utsattes förtroendeuppdrag. En del händelser som rapporteras kanske inte hade någon koppling till förtroendeuppdraget, medan andra händelser, som borde ha rapporterats, i stället bortförklaras som ”busstreck” eller ”slumpen”.

Ett annat problem för validiteten i undersökningen kan tänkas uppstå om de förtroendevalda inte enbart svarar som enskilda individer, utan främst *som representanter för ett politiskt parti*, dvs. med hänsyn till hur deras svar kan påverka bilden av partiet. Vissa kanske avstår från att rapportera utsatthet av rädsla för att skrämma bort potentiella nya medlemmar och i förlängningen kanske även väljare. Andra skulle kanske agera tvärtom och rapportera utsatthet i högre utsträckning för att förstärka bilden av ett parti som utsatt.

Vi har i undersökningen försökt begränsa flera av dessa problem. Dels poängteras i frågorna att endast händelser som personen förknippar med förtroendeuppdraget ska rapporteras, dels beskrivs de aktuella händelserna med exempel som tydliggör att allvarlighetsgraden kan skifta. Respondenten påminns också om att endast rapportera sådant som inträffade under föregående år (2014).

Trots detta bör resultaten studeras och tolkas med viss försiktighet, i synnerhet gällande nivåer av utsatthet för brott. Det hu-

⁷ Detta brukar benämnas teleskopeffekten.

vudsakliga syftet med undersökningen är emellertid inte att exakt beräkna antalet händelser utan att få en bild av hur utsattheten ser ut och hur den utvecklas över tid.

Undersökningen är en så kallad *mixed mode*, det vill säga man använder två olika metoder för datainsamling: postenkät och webbenkät. Syftet är att förbättra svarsfrekvensen genom att tillhandahålla mer än ett sätt för respondenten att delta i undersökningen. Om typ av datainsamlingsmetod påverkar hur respondenten svarar kan det bli problem för tillförlitligheten. Majoriteten av frågorna är identiska i webb- och postenkäten. Postenkäten innehåller färre frågor på grund av utrymmesbrist. Screeningfrågorna för utsatthet skiljer sig åt i de båda enkäterna därför att webbenkäten har en teknisk lösning som inte är applicerbar i postenkäten. Dock skiljer sig metoderna inte så mycket åt; det är enkäter som ska fyllas i av respondenten själv. Tillförlitligheten påverkas i betydligt högre utsträckning då mixed mode består av till exempel besöksintervjuer och postenkät.

Det är en större andel bland kvinnorna (21 procent) än bland männen (16 procent) som besvarade postenkäten (Tabell 4). Förtroendevalda 29 år och yngre svarade på webbenkäten i högst utsträckning. De åldersgrupper som i högst utsträckning svarade via postenkäten är gruppen 60–69 år (19 procent) och 70 år och äldre (27 procent).

Tabell 4. Andelen av svarande efter svarsmetod för flera redovisningsgrupper i PTU 2015.

Redovisningsgrupp		Postenkät	Webbenkät
Kön	Kvinnor	21 %	79 %
	Män	16 %	84 %
Ålder	29 år och yngre	10 %	90 %
	30–39 år	18 %	82 %
	40–49 år	15 %	85 %
	50–59 år	16 %	84 %
	60–69 år	19 %	81 %
	70 år och äldre	27 %	73 %
Politisk församling	Kommunfullmäktige	18 %	82 %
	Landstingsfullmäktige	20 %	80 %
	Riksdag	17 %	83 %
Partitillhörighet	Centerpartiet	18 %	82 %
	Folkpartiet	16 %	84 %
	Kristdemokraterna	20 %	80 %
	Miljöpartiet	13 %	87 %
	Moderaterna	16 %	84 %
	Socialdemokraterna	18 %	82 %
	Sverigedemokraterna	21 %	79 %
	Vänsterpartiet	18 %	82 %
Övriga partier	22 %	78 %	
Totalt		18 %	82 %

Andel utsatta bland dem som svarade på webbenkäten var 28 procent och bland dem som svarade på postenkäten 26 procent. Denna skillnad i andel utsatta beror troligtvis på att det är en större andel bland äldre som besvarade postenkäten och de är i lägre utsträckning utsatta än övriga förtroendevalda.

Bearbetning

Enkäterna har i huvudsak fasta svarsalternativ, vilket gör att risken för registreringsfel bedöms vara liten. Data har bearbetats i SPSS; tabeller och figurer har utformats i Excel. Kontroller av data har gjorts kontinuerligt genom granskning av frekvenstabeller och bedömning av kontrollfrågor. Eventuella bearbetningsfel har upptäckts och åtgärdats genom löpande kvalitetsgranskning.

Tolkningsutrymme

Som tidigare nämnts anses svarsfrekvensen för PTU 2015 vara hög i jämförelse med andra undersökningar av denna typ, och Brå bedömer att möjligheterna är goda att generalisera resultaten till att gälla alla tillfrågade förtroendevalda.

I Sverige finns ungefär 43 000 politiskt förtroendevalda som verkar inom olika politiska församlingar och med olika typer av politiska uppdrag. Knappt en tredjedel av dem ingår i PTU. Hur generaliserbara är då resultaten i PTU för hela gruppen förtroendevalda?

De flesta förtroendevalda i Sverige är så kallade fritidspolitiker. Det innebär att man ägnar sig åt politik vid sidan av sitt vanliga arbete och att det endast utgår ett litet arvode, om något alls. Enligt SCB (SCB 2012) har endast 3 procent i kommunerna hel- eller deltidsarvode, i landstingen är motsvarande siffra 6 procent. Även i PTU utövar majoriteten av de förtroendevalda sina uppdrag på fritiden (74 procent), cirka 16 procent utför sina uppdrag på deltid och omkring 9 procent utför sina uppdrag på heltid. Att det är en överrepresentation i PTU av förtroendevalda med del- och heltidsuppdrag beror på att endast de som är ordinarie ledamöter i fullmäktige och riksdag tillfrågas om att medverka i undersökningen. Det är troligt att dessa politiker utsätts i större utsträckning än politiker som inte ingår i fullmäktige. Om så är fallet kan resultaten inte helt generaliseras till alla politiskt förtroendevalda.

Av de tillfrågade förtroendevalda deltog 63 procent i undersökningen. Är dessa representativa för samtliga som tillfrågades, det vill säga för samtliga ordinarie ledamöter i kommun- och landstingsfullmäktige samt riksdag? Skillnaderna i fördelningen bland svarande och samtliga tillfrågade när det gäller kön, parti och politisk församling är små (se Tabell 5). Skillnaderna är något större när det gäller åldersfördelningen. Förtroendevalda i åldersgruppen

30–39 år är underrepresenterade medan förtroendevalda i åldrarna 60 år och äldre är överrepresenterade. Det finns alltså vissa, om än små, snedfördelningar i gruppen på de cirka 8 600 ledamöter som resultaten bygger på, jämfört med gruppen på de nästan 13 900 ledamöter som tillfrågades. I och med att det handlar om en totalundersökning med en svarsfrekvens på 63 procent, får möjligheterna att generalisera resultaten till att gälla alla ordinarie ledamöter i fullmäktige och riksdag ändå anses goda.

Tabell 5. Andel av svarande och andel av tillfrågade för olika redovisningsgrupper i PTU 2015.

Redovisningsgrupp		Andel av svarande	Andel av tillfrågade	Antal totalt
Kön	Kvinnor	43 %	44 %	6 097
	Män	57 %	56 %	7 760
Ålder	39 år och yngre	16 %	20 %	2 772
	40–49 år	20 %	21 %	2 945
	50–59 år	25 %	24 %	3 320
	60 och äldre	39 %	35 %	4 820
Politisk församling	Kommunfullmäktige	92 %	92 %	12 746
	Landstingsfullmäktige	7 %	7 %	923
	Riksdag	1,2 %	1,4 %	188
Parti-tillhörighet	Centerpartiet	11 %	11 %	1 485
	Folkpartiet	6 %	6 %	787
	Kristdemokraterna	4,1 %	4,2 %	578
	Miljöpartiet	6 %	6 %	827
	Moderaterna	19 %	19 %	2 632
	Socialdemokraterna	35 %	35 %	4 805
	Sverigedemokraterna	8 %	10 %	1 333
	Vänsterpartiet	6 %	6 %	842
Övriga partier	4,1 %	4,1 %	568	
Totalt				13 857

Jämförbarhet

Jämförbarhet med PTU 2013

Den kartläggning av hot och våld mot förtroendevalda som Brå gjorde 2012 var den första PTU-undersökningen (PTU 2012) och kan ses som en fullskalig pilotstudie där metod och frågor testades. Datainsamlingen genomfördes av Brå. Det är en omfattande undersökning som ska kunna genomföras löpande, och den behöver därför vara väl utprovad. Med PTU 2012 som underlag utformades både webb- och postenkät för PTU 2013.

I och med att PTU 2012 ses som en testundersökning gör Brå i PTU 2015 inga jämförelser med PTU 2012, vare sig av metod eller av resultat. Däremot görs jämförelser mellan föregående (PTU 2013) och aktuell undersökning (PTU 2015). Dock har en del förändringar i enkäten gjort att vissa av resultaten inte är fullt jämförbara mellan undersökningarna. Där jämförelser är möjliga redovisas dessa.

Datainsamlingen genomfördes av SCB genom i första hand en webbenkät och i andra hand en postenkät. En granskning av den enkät som användes i PTU 2013 gjordes av SCB och utifrån denna gjordes en del ändringar i webbenkäten inför datainsamlingen. Även postenkäten genomgick en motsvarande revidering.

I föregående PTU (PTU 2013) var ett kriterium för att en ledamot skulle ingå i undersökningen att tillträdesdatumet inte var senare än den 1 juli 2012. Avgränsningen var till för att referensperioden skulle bli tillräckligt lång (≥ 6 månader). Valmyndigheten registrerar endast tillträdesdatum inom innevarande mandatperiod, vilket gör att det i årets PTU inte går att få uppgift om referensperiod utifrån tillträdesdatum i registret. Därför har svarsalternativen i frågan *Ungefär hur länge har du varit ledamot i fullmäktige och/eller riksdag under föregående år (2014)?* ändrats för att kriteriet ska kunna appliceras ("6 månader eller mindre" lades till samt "1 år eller mindre" ändrades till "Mer än 6 månader men inte mer än 1 år").

De flesta förtroendevalda i undersökningen hade varit ledamot i fullmäktige och/eller riksdag i mer än 2 år men inte mer än 10 år (35 procent) eller i mer än 10 år (36 procent). Nästan tre av tio (27

procent) av de förtroendevalda i undersökningen hade varit ledamot i fullmäktige och/eller riksdag sammanlagt i 6 månader eller mindre. Endast 3 procent av de förtroendevalda i undersökningen hade haft uppdrag i mer än 6 månader men mindre än 2 år.

Generellt är det ingen skillnad i andel utsatta efter hur länge man har varit ledamot i fullmäktige och/eller riksdag sammanlagt. Däremot kan man se en skillnad vid uppdelning efter kön. Andelen utsatta bland män är högre i gruppen som haft uppdrag i 6 månader eller kortare tid sammanlagt (31 procent) jämfört med andelen utsatta män i gruppen som haft uppdrag längre än 6 månader (27 procent). Bland kvinnor är förhållandet det motsatta; andelen utsatta bland kvinnor var högre i gruppen som haft uppdrag längre än 6 månader (27 procent) jämfört med andelen utsatta bland kvinnor i gruppen som haft uppdrag i 6 månader eller kortare tid (25 procent).

Frågan *I vilken eller vilka politiska församlingar är du ledamot?* togs bort från enkäten då denna uppgift finns att tillgå i Valmyndighetens register. Dessutom handlade frågan i enkäten om nutid medan uppgiften i registret gällde 1/12 2014.

Frågan *Är du eller dina föräldrar födda i Sverige?* upplevdes som krånglig och därför användes SCB:s motsvarande frågor: *Är du född i Sverige?* (Ja/Nej) och *Är dina föräldrar födda i Sverige?* (Ja, båda mina föräldrar/Bara en av mina föräldrar/Nej, ingen av mina föräldrar). Ordet "bara" i svarsalternativet "Bara en av mina föräldrar" används i betydelsen "en och inte båda" som ett förtydligande.

Förklaringen "Med *delar bostad med* menar vi vem du bor tillsammans med under större delen av veckan" lades till frågan "Med vem delar du bostad?".

Frågor om vad man uppfattade att förövaren/förövarna hade för kön och ålder lades till i PTU 2015. Frågan om hur många förövare som var närvarande vid händelsen ställdes tidigare endast till dem som utsatts för våldshändelser då förövaren var fysiskt närvarande. I PTU 2015 ställs frågan även till dem som utsatts för hot och trakasserier där förövaren var fysiskt närvarande. Händelserna då förövaren anses vara fysiskt närvarande utgörs av: *Slag, spark eller liknande, Knuff eller liknande, Våld med vapen* eller *Annan form av våld* samt *Hotfullt uttalande öga mot öga, Blivit olovligen fotograferad/inspelad eller Obehagligt besök, förföljelse eller kartläggning*.

"Har du tidigare blivit utsatt av samma förövare" lades tidigare in i avsnitten om våld, skadegörelse och stöld respektive hot och trakasserier, i anslutning till "Kände du sedan tidigare förövaren/förövarna som utsatte dig?". De frågor som handlade om tidigare utsatthet av samma förövare ströks helt.

Frågan om i vilket sammanhang händelsen inträffade reviderades från sex svarsalternativ till tre eftersom svarsalternativen tidigare innehöll både tid och rum.

I avsnittet ”Din totala utsatthet under 2014 i egenskap av förtroendevald” ändrades ordningen på frågorna så att frågorna om kontaktförbud lades sist i avsnittet.

Till dem som svarat ”Ja” på frågan *Har du någon gång under föregående år (2014) på grund av utsatthet och/eller oro undvikit att engagera dig eller uttala dig i en specifik fråga?* får en öppen följdfråga om vilken typ av fråga det gällde.

Jämförbarhet med andra undersökningar

Det har endast genomförts ett fåtal nationella undersökningar av förtroendevaldas utsatthet i Sverige. De undersökningar som har gjorts kan inte användas för att följa utvecklingen, då de utgått från olika populationer och olika referensperioder.

Politihøgskolan i Oslo, Norge, undersökte under 2013 utsatthet bland knappt 200 statsråd, stortingsrepresentanter och ersättare. (Fischer Bjelland & Bjørge 2014). Majoriteten (69 procent) hade någon gång utsatts för oönskade eller hotfulla brev, fax eller e-post kopplat till sitt politiska uppdrag. Som förtroendevald hade drygt en tredjedel någon gång utsatts för allvarigare händelser såsom fysiskt våld och hot om våld mot anhörig.

Sveriges kommuner och landsting (SKL) fick 2013 i uppdrag av regeringen att undersöka hur kommuner, regioner och landsting hanterar frågan om hot och våld mot förtroendevalda samt ge exempel på hur man kan förebygga och hantera detta (SKL 2014a). Undersökningen visade bland annat att endast 37 procent av kommunerna hade en handlingsplan för att hantera hot och våld mot förtroendevalda medan det bland landsting och regioner var 67 procent. SKL har också gett ut en skrift där utsatta förtroendevalda berättar om sina erfarenheter och tankar kring utsatthet som förtroendevald (SKL 2014b).

Statistiska centralbyrån (SCB) ställde i en undersökning om folkvaldas villkor i kommunfullmäktige år 2012 två frågor om utsatthet för hot, våld och trakasserier (SCB 2013). Drygt 20 procent av ledamöterna i kommunfullmäktige svarade att de någon gång hade utsatts för hot, våld eller trakasserier, och nästan 15 procent svarade att de utsattes under den senaste mandatperioden (cirka två år). I samma undersökning tillfrågades också ledamöter som lämnat sina uppdrag under innestående mandatperiod om anledningen till avhoppet. Ett mindre antal personer uppgav att de hoppat av på grund av trakasserier av olika slag.

År 2008 till 2009 genomfördes en undersökning av samtliga ledamöter i kommun- och landstingsfullmäktige inom ramen för forskningsprojektet ”Politiker tycker om politik” vid Göteborgs universitet (Gilljam, Karlsson och Sundell 2010). Resultaten visade att ungefär var tionde ledamot i landstingsfullmäktige varit utsatt för hot eller våld under de senaste 12 månaderna. Andelen

utsatta ledamöter i Sverigedemokraterna var betydligt högre än i andra partier.

Säkerhetspolisen genomförde 2008 en studie som byggde på upprättade polisanmälningar om hot mot förtroendevalda under 2007 samt på intervjuer med utvalda personer i nyckelbefattningar (Säpo 2008). De vanligaste brottsrubriceringarna var olaga hot, ofredande och skadegörelse. Resultaten visade att politiker som var exponerade i medierna var mer utsatta för hot och att kommunstyrelsens ordförande samt ledamöter i individutskott (nämnder som fattar beslut om enskilda personer) var mer utsatta än andra. Sverigedemokraterna utsattes i högre grad än andra partier av organiserade kriminella grupper.

Kommittén om hot och våld mot förtroendevalda genomförde en undersökning 2005. I betänkandet ”Jakten på makten” (SOU 2006) redovisades resultatet från undersökningen; fler än två av tre riksdagsledamöter och en av tre förtroendevalda i kommuner och landsting hade utsatts för trakasserier, hot eller våld under en 15-årsperiod.

År 2004 undersökte Sveriges Kommuner och Landsting utsattheten bland ordförande i kommunstyrelser och kommunfullmäktige, i facknämnder samt i kommun- och stadsdelsnämnder (SKL 2004). Även presidier (ordförande och vice ordförande) i styrelser och nämnder i samtliga landsting tillfrågades. Av undersökningen framkom att nästan två av tio varit utsatta för trakasserier, hot eller våld under de senaste 18 månaderna.

En genomgång av den internationella litteraturen i ämnet visar att det endast finns ett fåtal undersökningar där ett slumpmässigt urval förtroendevalda svarat på frågor om sin egen utsatthet för trakasserier, hot och våld i egenskap av förtroendevalda. De flesta undersökningar som gjorts har varit fallstudier där redan rapporterade fall beskrivits, och fokus har legat på förövaren och dennes mentala hälsa. Sådana undersökningar ger emellertid inte någon uppfattning om omfattningen eller utvecklingen av hot och våld mot förtroendevalda, eftersom långt ifrån alla fall rapporteras eller polisanmäls.

Sammantaget skiljer sig de tidigare undersökningar som gjorts från varandra både vad gäller de brotts handlingar som undersökts, de datainsamlingsmetoder som använts och, inte minst, de referensperioder under vilka utsattheten har mätts. Detta gör att undersökningsresultatens jämförbarhet med PTU är mycket begränsad.

Tillgänglighet och sekretess

Huvudrapporten om PTU ges ut i tryckt form och kan beställas på Brås webbplats,⁸ alternativt via Wolters Kluwer.⁹ Rapporten kan även laddas ner utan kostnad som en pdf från Brås webbplats.

Den tekniska rapporten, som kommer ut året efter huvudrapporten, kan endast laddas ner som pdf från Brås webbplats.

Insamlade uppgifter sekretesskyddas genom så kallad statistiksekretess,¹⁰ som i jämförelse med många andra sekretessbestämmelser är av betydande styrka. Uppgifterna skyddas av så kallad absolut sekretess, vilket är lagens starkaste sekretesskydd. Enligt undantag i bestämmelsen kan uppgifter som behövs för forsknings- eller statistikändamål, och uppgifter som inte är direkt hänförliga till den enskilde (t.ex. genom namn), lämnas ut. En förutsättning är dock att det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne ”lider skada eller men”. Sekretessen gäller även internt på Brå.

⁸ Samtliga publikationer från Brå finns på www.bra.se/publikationer.

⁹ Wolters Kluwer, www.wolterskluwer.se telefon 08-598 191 90.

¹⁰ Se 24 kap. 8 § OSL.

Referenser

- Brottsförebyggande rådet, Brå (2012). *Politikernas trygghetsundersökning 2012. Förtroendevaldas utsatthet och oro för hot, våld och trakasserier*. Rapport 2012:14. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2014a). *Politikernas trygghetsundersökning 2013. Utsatthet och oro för trakasserier, hot och våld*. Rapport 2014:9. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2015a). *Utsatthet för brott 2015. Resultat från Nationella trygghetsundersökningen (NTU) 2015*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2015b). *Politikernas trygghetsundersökning 2015. Förtroendevaldas utsatthet under valåret 2014*. Rapport 2015:23. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Fischer Bjelland & Bjørge (2014). *Trusler og trusselhendelser mot politikere. En spørreundersøkelse blant norske stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer*. PHS forskning 2014:4. Oslo: Politihøgskolan 2014.
- Folkhälsomyndigheten (2015). *Hälsa på lika villkor 2015*. Teknisk rapport. Stockholm: Statistiska centralbyrån.
- Gilljam, M., Karlsson, D. & Sundell, A. (2010). *Politik på hemmaplan. Tiotusen fullmäktigeledamöter tycker om politik och demokrati*. Stockholm: SKL Kommentus.
- SOU 2006:46. *Jakten på makten*. Betänkande av Kommittén om hot och våld mot förtroendevalda. Stockholm: Fritzes.
- Statistiska centralbyrån, SCB (2002). *MIS: Personer med utländsk bakgrund*. Riktlinjer för redovisning i statistiken. Örebro: Statistiska centralbyrån.
- Statistiska centralbyrån, SCB (2012). *Förtroendevalda i kommuner och landsting 2011*. Demokratistatistisk rapport 12. Stockholm: Statistiska centralbyrån.
- Statistiska centralbyrån, SCB (2013). *Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) 2012*. Beskrivning av statistiken LE0101. Stockholm: Statistiska centralbyrån.

- Sveriges Kommuner och Landsting (2004). *Ett hot mot demokratin. Förtroendevalda som utsätts för våld eller hot*. 3:e upplagan 2006. Stockholm: Sveriges Kommuner och Landsting.
- Sveriges kommuner och landsting, SKL (2011). *Kommungruppsindelning 2011. Revidering av Sveriges Kommuner och Landstings kommungruppsindelning*. Stockholm: Sveriges kommuner och landsting.
- Sveriges kommuner och landsting, SKL (2014a). *Hot och våld mot förtroendevalda. En skrift inom demokratiområdet*. Stockholm: Sveriges kommuner och landsting.
- Sveriges kommuner och landsting, SKL (2014b). *Hot och våld mot förtroendevalda. En inspirationskrift för förtroendevalda (5)*. Stockholm: Sveriges kommuner och landsting.
- Säkerhetspolisen, Säpo (2008). *Hot mot förtroendevalda*. Stockholm: Säkerhetspolisen.

Bilaga 1 Missiv PTU 2015

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

brottsförebyggande rådet

politikernas
trygghetsundersökning

Januari 2015

Politikernas trygghetsundersökning

En av fem förtroendevalda utsattes för trakasserier, hot eller våld, i egenskap av förtroendevald år 2012, enligt Politikernas trygghetsundersökning (PTU) 2013.

Valår=ökad utsatthet för förtroendevalda?

Regeringen har nu på nytt gett Brottsförebyggande rådet i uppdrag att undersöka förtroendevaldas utsatthet för trakasserier, hot och våld. Politikernas trygghetsundersökning 2015 kommer att undersöka omfattningen av förtroendevaldas utsatthet under valåret 2014, och dessutom ge svar på om förtroendevalda är mer utsatta under valår.

Statistiska centralbyrån (SCB) har hand om utskick, insamling och registrering av svar. På nästa sida finns mer information om undersökningen.

Dina svar är viktiga

Du är en av cirka 14 000 ordinarie ledamöter i riksdag, kommun-, landstings- och regionfullmäktige i Sverige som ingår i Politikernas trygghetsundersökning. Uppgifterna har hämtats från Valmyndighetens register.

För att resultaten ska stämma överens med verkligheten är dina svar betydelsefulla, oavsett om du varit utsatt eller inte. Det är frivilligt att delta i undersökningen, men din medverkan är viktig. Dina svar kan inte ersättas av någon annans.

Du gör så här

Besvara frågorna via www.insamling.scb.se. Logga in med det användarnamn och det lösenord som finns angivet nedan. Det går bra att logga in flera gånger och spara emellan.

Användarnamn:

Lösenord:

Stort tack för din medverkan!

Med vänlig hälsning

Namnteckning

Sanna Wallin
Utredare, Brå

Namnteckning

Marit Edqvist
Undersökningsledare, SCB

Mer information finns på nästa sida

Kontakta oss gärna!

- **Frågor om att lämna uppgifter:**

Statistiska centralbyrån
Telefon: 019-17 69 30, e-post: enkat@scb.se
Postadress: 701 89 Örebro
www.scb.se

- **Frågor om undersökningens innehåll:**

Brottsförebyggande rådet, Sanna Wallin
Telefon: 08-527 58 439, e-post: sanna.wallin@bra.se
Postadress: Box 1386, 111 93 Stockholm
www.bra.se

Så används de lämnade uppgifterna

Uppgifterna används för att ta fram statistik om förtroendevaldas utsatthet för trakasserier, hot och våld.

För att begränsa antalet frågor i enkäten, kommer dina svar att kompletteras med uppgifter från Valmyndighetens register. Det är uppgifter om kön, ålder, hemkommun, den valkrets du kandiderat i, politisk församling, partitillhörighet och hur länge du suttit i fullmäktige eller riksdag.

Efter avslutad bearbetning hos SCB avlägsnas alla identitetsuppgifter innan data lämnas till Brå för fortsatt bearbetning och analys. Brå sammanställer samtliga deltagares svar till statistik.

De lämnade uppgifterna skyddas

Det kommer inte att framgå vad just du har svarat när undersökningens resultat redovisas.

Uppgifterna som du lämnar skyddas av sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Alla som arbetar med undersökningen, på SCB respektive Brå, omfattas av reglerna om sekretess och tystnadsplikt.

Regler för personuppgiftsbehandling finns även i personuppgiftslagen (1998:204) samt i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

Information om personuppgifter

SCB är ansvarig för den behandling av personuppgifter som görs av SCB. Brå är ansvarig för den behandling av personuppgifter som görs av Brå.

Du har rätt att en gång per kalenderår få gratis information, i form av ett så kallat registerutdrag, om egna personuppgifter som hanteras av SCB respektive Brå. En ansökan om registerutdrag måste vara skriftlig och undertecknad av den person som utdraget gäller. Om du skulle anse att SCB eller Brå har behandlat dina personuppgifter på ett sätt som bryter mot personuppgiftslagen, har du rätt att begära att få personuppgifterna korrigerade, blockerade eller raderade.

Numret ovanför den första rubriken i detta brev är bl.a. till för att SCB under insamlingen ska kunna se vilka som har svarat.

Resultat

Resultatet från undersökningen kommer att redovisas under december 2015. Du kan ladda ner eller beställa rapporten på www.bra.se/ptu. Där finns också mer information om Brås tidigare undersökningar om förtroendevaldas utsatthet.

Statistiska centralbyrån (SCB) är en statlig myndighet med uppgift att framställa och sprida statistik till bland andra beslutsfattare, forskare och allmänheten. All officiell statistik finns på www.scb.se.

[facebook.com/statisticsweden](https://www.facebook.com/statisticsweden)

[@SCB_nyheter](https://twitter.com/SCB_nyheter)

Bilaga 2 Redovisning av frågor i webbenkät: flervalssfrågor, frågor med villkor, frågor i postenkät samt internt bortfall i postenkät

Frågeområde	Frågor i webbenkät	Postenkät	Flervalssfråga	Fråga med villkor	Bortfall postenkät (%)	
Bakgrundsfrågor	Ungefär hur länge har du varit ledamot i fullmäktige och/eller riksdag sammanlagt?	X			0,5	
	I vilken omfattning utövade du ditt uppdrag som politiskt förtroendevald under föregående år (2014)?	X			0,8	
	Vilka av dessa förtroendeuppdrag liknar mest de uppdrag du hade under föregående år (2014)? <i>Kommun-, landstings- eller regionfullmäktige</i> <i>Kommun-, landstings- eller regionstyrelse</i> <i>Hälso- och sjukvårdsnämnd</i> <i>Kultur- och fritidsnämnd</i> <i>Plan- och byggnämnd</i> <i>Socialnämnd</i> <i>Teknisk nämnd</i> <i>Utbildningsnämnd</i>	X	X	X	Går ej att beräkna	
	I vilken utsträckning upplever du att du i egenskap av politiskt förtroendevald blivit omskriven eller omtalad i medier (inklusive sociala medier) under föregående år (2014)?	X			0,5	
	I vilken utsträckning var du själv, i egenskap av politiskt förtroendevald, aktiv på internet eller sociala medier (exempelvis genom blogg, hemsida, chattforum, Facebook eller Twitter) under föregående år (2014)?	X			0,1	
	I vilken utsträckning bedömer du att du i egenskap av politiskt förtroendevald är känd bland allmänheten?	X			0,3	
	Är du född i Sverige?	X			0	
	Är dina föräldrar födda i Sverige?	X			0,8	
	Med vem delar du bostad?	X			0,1	
	Screeningfrågor våld, skadegörelse och stöld	Har du på grund av ditt politiska uppdrag någon gång blivit utsatt för något av följande?	X			
Skedde någon av dessa händelser under föregående år (2014)? <i>Slag, spark eller liknande</i> <i>Knuff eller liknande</i> <i>Våld med vapen</i> <i>Anlagd brand/sprängning</i> <i>Klotter</i> <i>Stöld</i> <i>Annan form av skadegörelse</i> <i>Annan form av våld</i>		X	X	X	1,6 1,4 2,1 1,9 1,9 2,3 2,1 2,6	
Hur många händelser uppskattar du att det rör det sig om totalt under föregående år (2014)?				X		
Vilken händelse var den senaste under 2014?		X		X	0,6	
Screeningfrågor hot och trakasserier		Har du på grund av ditt politiska uppdrag någon gång blivit utsatt för något av följande? Redovisa endast situationer som upplevts som hotfulla.	X			
		Skedde någon av dessa händelser under föregående år (2014)? <i>Hotfullt uttalande öga mot öga</i> <i>Hotfullt telefonsamtal</i> <i>Hotfullt sms/mms</i> <i>Hotfullt brev/vykort</i> <i>Hotfullt e-post</i> <i>Hot/påhopp via sociala medier</i> <i>Kapat internetkonto (eller skapat falskt i ditt namn)</i> <i>Uthängd på internet</i> <i>Uthängd på affisch/pamflett</i> <i>Oönskad vara beställd i ditt namn</i> <i>Hotfull "gåva"</i>	X	X	X	2,6 3,5 3,7 3,1 3,6 3,4 3,8 3,6 4,0 3,7 3,7

Frågeområde	Frågor i webbenkät	Post-enkät	Flervals-fråga	Fråga med villkor	Bortfall postenkät (%)
	<i>Blivit olovligen fotograferad/inspelad</i>				3,9
	<i>Obehagligt besök, förföljelse eller kartläggning</i>				3,9
	<i>Falsa anmälningar</i>				3,8
	<i>Annan hotfull händelse</i>				4,3
	Hur många händelser uppskattar du att det rör det sig om totalt under föregående år (2014)?			X	
	Vilken händelse var den senaste under 2014?	X		X	7
Screeningfrågor korruptionsförsök	Har du på grund av <i>ditt politiska uppdrag</i> någon gång blivit utsatt för något av följande? <i>Ett opassande erbjudande om en gåva eller tjänst som syftade till att påverka dig i ditt politiska förtroendeuppdrag</i> <i>Att en bekant till dig på ett opassande sätt försökt utnyttja er relation för att påverka dig i ditt förtroendeuppdrag</i>	X	X		2,1
	Skedde någon av dessa händelser under föregående år (2014)?				
	Hur många händelser uppskattar du att det rör det sig om totalt under föregående år (2014)?			X	
Uppföljningsfrågor våld, skadegörelse och stöld	När under föregående år (2014) skedde den senaste händelsen?	X			11,1
	Bedömer du att händelen skedde i huvudsak med anledning av någon valrörelse eller valkampanj?	X			2
	Vilken eller vilka då?	X	X	X	Går ej att beräkna
	Hur många förövare var närvarande vid händelsen?			X	
	Vad hade förövaren/förövarna för kön?	X			2
	Hur gammal bedömer du att förövaren/förövarna var?				
	Innebar händelsen att du fick sådana skador att du besökte läkare, sjuksköterska eller tandläkare?			X	
	Vilken bevapning förekom vid händelsen?		X	X	
	Hur uppfattade du händelsen?	X			1,2
	Har du tidigare blivit utsatt av samma förövare?	X			1,2
	Kände du sedan tidigare förövaren/förövarna som utsatte dig?	X			1,2
	Uppfattade du förövaren/förövarna som något av följande:	X			8,2
	Uppfattade du förövaren/förövarna som medlem i något av följande:	X			9,4
	Vad tror du att förövaren/förövarna främst ville uppnå med sitt handlande?	X			15,3
	Förknippade du händelsen med något av följande?	X			3,5
	I vilket sammanhang inträffade händelsen?			X	
	Var du själv i kontakt med polisen med anledning av händelsen?				
	Har du eller någon annan polisanmält händelsen?	X			1,1
	Hur skulle du beskriva dina erfarenheter av polisen i det här ärendet?			X	
	Vilket var det främsta skälet till att händelsen inte anmäldes till polisen?			X	
	Rapporterade du händelsen till någon (annan än polisen)?	X	X	X	
	I vilken utsträckning har du <i>haft behov</i> av stöd eller hjälp i samband med händelsen?	X			1,1
	I vilken utsträckning har du <i>erhållit</i> stöd eller hjälp i samband med händelsen?	X			1,1
	Av vem har du fått stöd eller hjälp?		X	X	
Uppföljningsfrågor hot och trakasserier	När under föregående år (2014) skedde den senaste händelsen?	x			8,7
	Bedömer du att händelen skedde i huvudsak med anledning av någon valrörelse eller valkampanj?	X			2,1
	Vilken eller vilka då?	X	X	X	Går ej att beräkna
	Mot vem eller vad riktades händelsen?		X	X	
	Hur många förövare var närvarande vid händelsen?			X	
	Vad hade förövaren/förövarna för kön?	x			2,4
	Hur gammal bedömer du att förövaren/förövarna var?				
	Hur uppfattade du händelsen?	X			2,2
	Har du tidigare blivit utsatt av samma förövare?	X			1,6
	Kände du sedan tidigare förövaren/förövarna som utsatte dig?	X			2,2
	Uppfattade du förövaren/förövarna som något av följande:	X			8,4

Frågeområde	Frågor i webbenkät	Post-enkät	Flervals-fråga	Fråga med villkor	Bortfall postenkät (%)
	Uppfattade du förövaren/förövarna som medlem i något av följande:	X			6,5
	Vad tror du att förövaren/förövarna främst ville uppnå med sitt handlande?	X			7,6
	Förknippade du händelsen med något av följande?	X			5,7
	I vilket sammanhang inträffade händelsen?			X	
	Var du själv i kontakt med polisen med anledning av händelsen?				
	Har du eller någon annan polisanmält händelsen?	X			2,4
	Hur skulle du beskriva dina erfarenheter av polisen i det här ärendet?			X	
	Vilket var det främsta skälet till att händelsen inte anmälades till polisen?			X	
	Rapporterade du händelsen till någon (annan än polisen)?	X	X		0
	I vilken utsträckning har du <i>haft behov</i> av stöd eller hjälp i samband med händelsen?	X			2,2
	I vilken utsträckning har du <i>erhållit</i> stöd eller hjälp i samband med händelsen?	X			2,7
	Av vem har du fått stöd eller hjälp?		X	X	
Uppföljningsfrågor korruptionsförsök	Vilka av följande opassande erbjudanden fick du under föregående år?		X		
	Om du tänker på det senaste opassande erbjudandet du fick under föregående år (2014) - vad uppfattade du att personen främst ville uppnå?				
	Har du eller någon annan polisanmält det senaste opassande erbjudandet du fick?				
	Hur väl känner du den person som senast försökt utnyttja er relation för att påverka dig i ditt uppdrag?				
	Har du eller någon annan polisanmält händelsen?				
	Om du tänker på den senaste personen som försökte utnyttja er relation under föregående år (2014) - vad uppfattade du att denne främst ville uppnå?				
Fördjupning utsatthet	Uppllever du att din egen utsatthet i egenskap av förtroendevald var värre (fler eller allvarigare händelser) under någon månad under föregående år (2014)?				
	Vilken månad var det?			X	
	Har du ansökt om kontaktförbud (tidigare besöksförbud) under föregående år (2014)?				
	Ledde kontaktförbudet till att förövaren upphörde att utsätta dig?			X	
	Har det vidtagits några säkerhetsåtgärder till följd av det du utsatts för under föregående år (2014)?		X		
	Har de händelser du utsatts för under föregående år påverkat ditt privatliv?				
Oro, konsekvenser och andras utsatthet	Har någon anhörig till dig utsatts för brott eller annan liknande obehaglig händelse under föregående år (2014) på grund av ditt politiska förtroendeuppdrag?	X			0,9
	Känner du någon som utsatts för brott eller annan liknande obehaglig händelse under föregående år (2014) på grund av att han eller hon hade politiskt förtroendeuppdrag?	X			0,7
	Känner du någon politiskt förtroendevald som utsatts för korruptionsförsök under föregående år (2014)?	X			1,2
	Har du under föregående år (2014) varit orolig för att du själv eller anhörig skulle bli utsatt för brott eller liknande obehagliga händelser på grund av ditt politiska förtroendeuppdrag?	X	X		1,8
	<i>Har du någon gång under föregående år (2014) på grund av utsatthet och/eller oro ...</i>				
	... övervägt att byta eller lämna ett specifikt uppdrag?	X			3,7
	... bytt eller lämnat ett specifikt uppdrag?	X			4,5
	... övervägt att byta eller lämna samtliga uppdrag?	X			3,7
	... lämnat samtliga uppdrag?	X			4,3
	... tvekat inför en åtgärd eller ett beslut?	X			4,4
	... påverkats till att fatta annat beslut eller vidta annan åtgärd?	X			4,4
	... undvikit att engagera dig eller uttala dig i en specifik fråga?	X			3,6

Frågeområde	Frågor i webbenkät	Post-enkät	Flervals-fråga	Fråga med villkor	Bortfall postenkät (%)
Information om säkerhetsrutiner	Finns det någon handlingsplan för politiskt förtroendevaldas utsatthet mot brott eller liknande obehagliga händelser?	X	X		0,8
	Finns det någon säkerhetsansvarig som du kan vända dig till om du som politiskt förtroendevald blir utsatt för brott eller liknande obehagliga händelser?	X	X		7

Brottsförebyggande rådet/National Council for Crime Prevention

BOX 1386/TEGNÉRGATAN 23, SE-111 93 STOCKHOLM, SWEDEN

TELEFON +46 (0)8 401 87 00 • FAX +46 (0)8 411 90 75 • E-POST INFO@BRA.SE • WWW.BRA.SE

URN:NBN:SE:BRA-639 • ISSN 1100-6676